

VNÍMANIE DEZINFORMÁCIÍ A SLOBODY PREJAVU NA SLOVENSKU A V ČESKEJ REPUBLIKE

VÝSLEDKY PRIESKUMU VEREJNEJ MIENKY

MÁJ 2022

Central European
Digital Media
Observatory

GAME CHANGERS

Ipsos

METODOLÓGIA A POZADIE VÝSKUMU

Ciel' výskumu

Cieľom výskumu realizovaného na Slovensku a v Českej republike v spolupráci so Stredoeurópskym výskumným konzorciom Stredoeurópskym observatóriom digitálnych médií (CEDMO) bolo zistiť názory na dezinformačnú vojnu, či obyvateľstvo verí, že intenzita dezinformácií rastie, alebo ako je vnímaná otázka slobody prejavu.

Výskumný nástroj

Štruktúrovaný dotazník v dĺžke cca 5 minút

Metóda zberu údajov

Dopytovanie metódou CAWI za pomoci online panelov **Populace.cz** a **Populacia.sk**

Termín zberu dát

Zber dát bol realizovaný 30. 4. – 5. 5. 2022

Ciel'ová skupina

Reprezentatívna vzorka populácie ČR a SR staršia ako 18 rokov (kvótny výber podľa pohlavia, veku, kraja, veľkosti sídla, vzdelania)

Celkom SR n=1029

Celkom ČR n=1026

Kontakty

Jakub Hankovský

Managing Director

Ipsos Slovensko

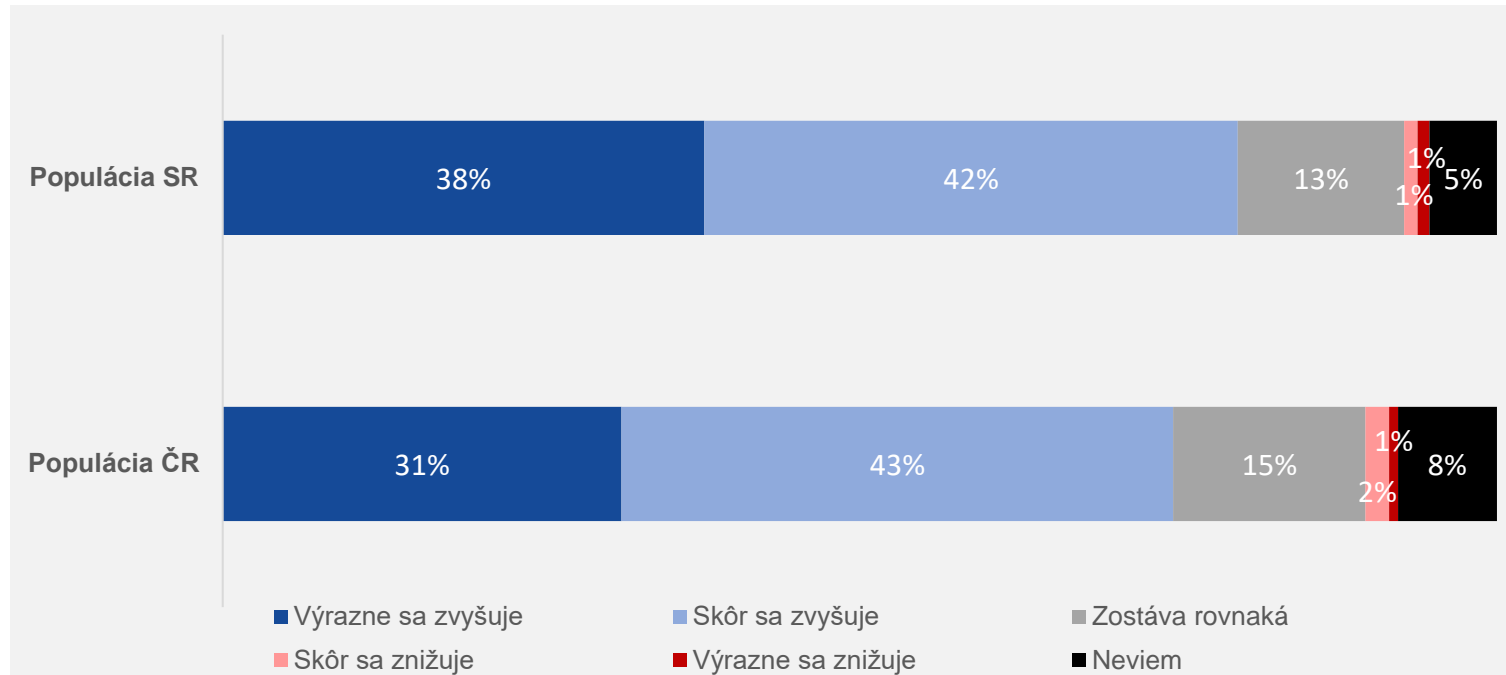
jakub.hankovsky@ipsos.com

GSM: +421 910 875 012

DEZINFORMÁCIE A ICH VNÍMANIE

VÝVOJ INTENZITY A MNOŽSTVA DEZINFORMÁCIÍ V ČESKEJ REPUBLIKE A NA SLOVENSKU

Tri štvrtiny českej populácie súhlasí s tým, že sa vývoj intenzity a množstvo dezinformácií v Českej republike zvyšuje. Na Slovensku je toto číslo ešte o niečo väčšie, konkrétne 80 %.

Sociodemografický detail

- Česi žijúci v domácnosti s čistým príjmom do 20 tisíc korún častejšie než zvyšok populácie uvádza, že nevie, ako sa intenzita dezinformačnej kampane vyvíja (19 % vs 8 %).
- Slováci vo veku 40 až 49 rokov sú najmenej presvedčení, že sa intenzita dezinformačnej kampane zvyšuje (70 % vs 80 %).
- Občania ČR, ktorí uvádzajú, že informačná vojna je len zámienkou vlád k obmedzovaniu slobody slova, si častejšie myslia, že sa intenzita dezinformačnej kampane výrazne zvyšuje (43 % vs 31 %).

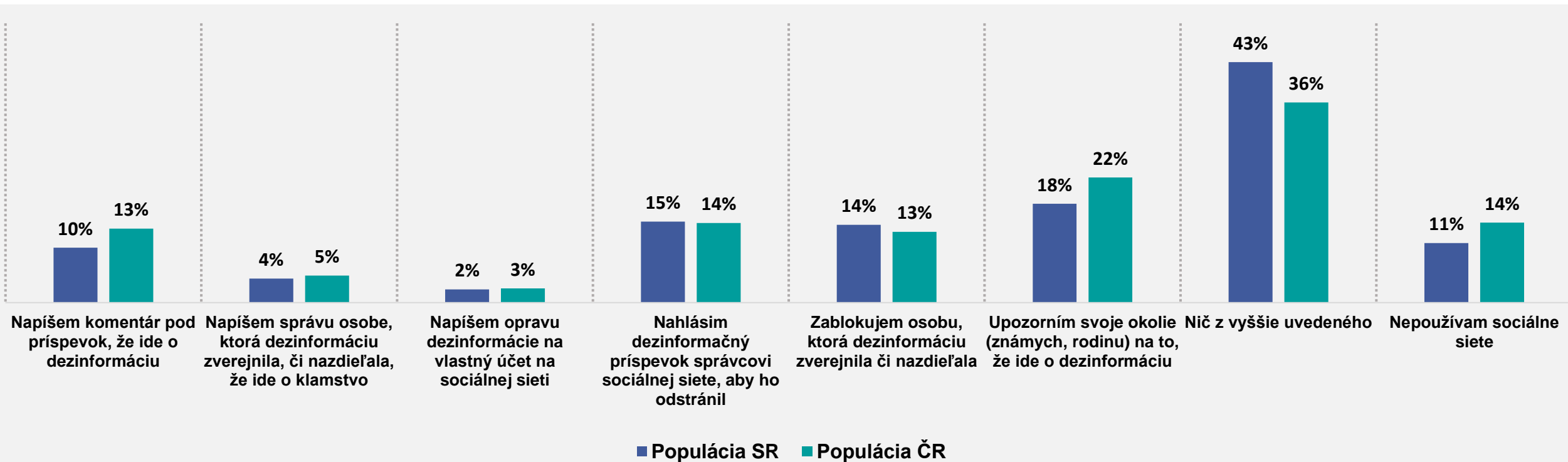
Pozn.: T2B = zlúčenie odpovedí "určite áno" a "skôr áno".

Vzorka SR = 1029, vzorka ČR = 1026

Otázka 5: Aký je podľa vás vývoj intenzity a množstva dezinformácií na Slovensku?

REAKCIE NA DEZINFORMÁCIE NA SOCIÁLNYCH SIETIACH

Pokiaľ Česi a Slováci narazia na dezinformáciu na sociálnych sieťach, ktorá sa venuje vojne na Ukrajine, pätina z nich na túto dezinformáciu upozorní svoje okolie. 36 % Čechov a 43 % Slovákov však neurobí nič.

Sociodemografický detail

- Najmladšia generácia Čechov (18-29 rokov) pristupuje k **nahlasovaniu** dezinformačných príspevkov častejšie, ako zvyšok populácie (29 % vs 14 %). **Ľudia starší ako 70 rokov** potom najčastejšie **upozorňujú svojich známych a rodinu na dezinformácie** (35 % vs 22 %).
- Aj na **Slovensku** najčastejšie k **nahlasovaniu** príspevkov pristupuje **najmladšia veková skupina** oproti zvyšku populácie (28 % vs 15 %), tá ale taktiež najčastejšie upozorňuje svoje okolie (33% vs 18 %).

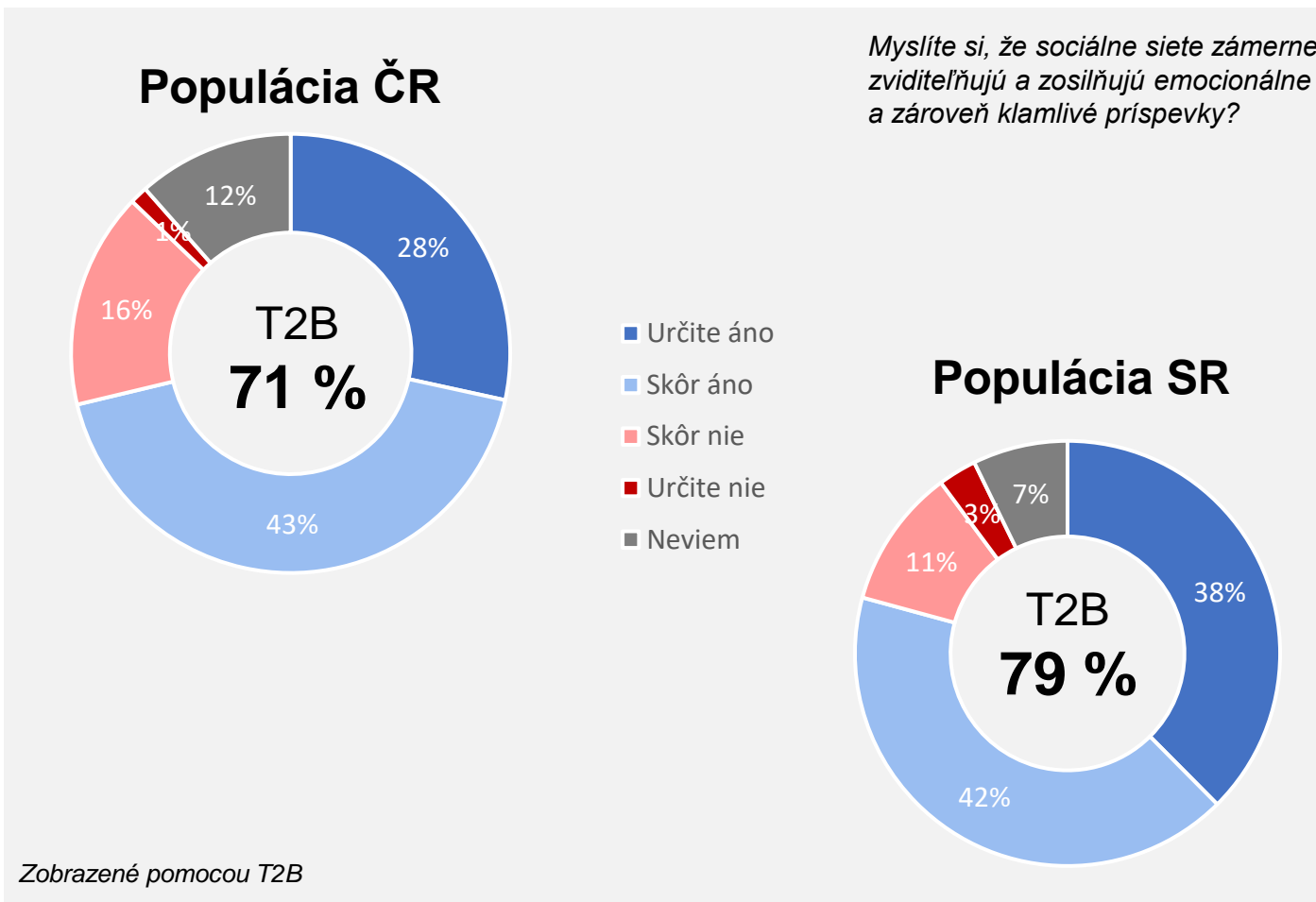
Signifikancia: ▲ ▼ Väčšia/menšia než populácia ČR/SR

5 Báza: populácia ČR = 1026, populácia SR = 1029

Otázka: Q2. Čo z nasledujúceho urobíte, pokiaľ si prečítate dezinformáciu (ktorú Vy osobne ako dezinformáciu rozoznáte) o vojne na Ukrajine na sociálnych sieťach?

SOCIÁLNE SIETE A ICH ROLA V DEZINFORMÁCIÁCH

71 % ľudí v Českej republike si myslí, že sociálne siete zámerné zviditeľňujú a zosilňujú emocionálne a zároveň klamlivé informácie. Na Slovensku s týmto výrokom súhlasí 79 % obyvateľov.

Sociodemografický detail

- O tom, že sociálne siete zámerné zviditeľňujú emocionálne a klamlivé príspevky **sú najčastejšie presvedčení Česi vo veku 30 až 39 rokov** (81 % vs 71 %).
- Naopak **najmenej** tomu veria Česi vo vekovej kategórii **50 až 59 rokov** (63 % vs 71 %).
- Tak isto sú o tom **častejšie presvedčení Slováci vo veku 30 až 39 rokov** než zvyšok populácie (89 % vs 79 %).
- Najmenej** tomu veria na Slovensku ľudia vo veku **60 až 69 rokov** (71 % vs 78 %).

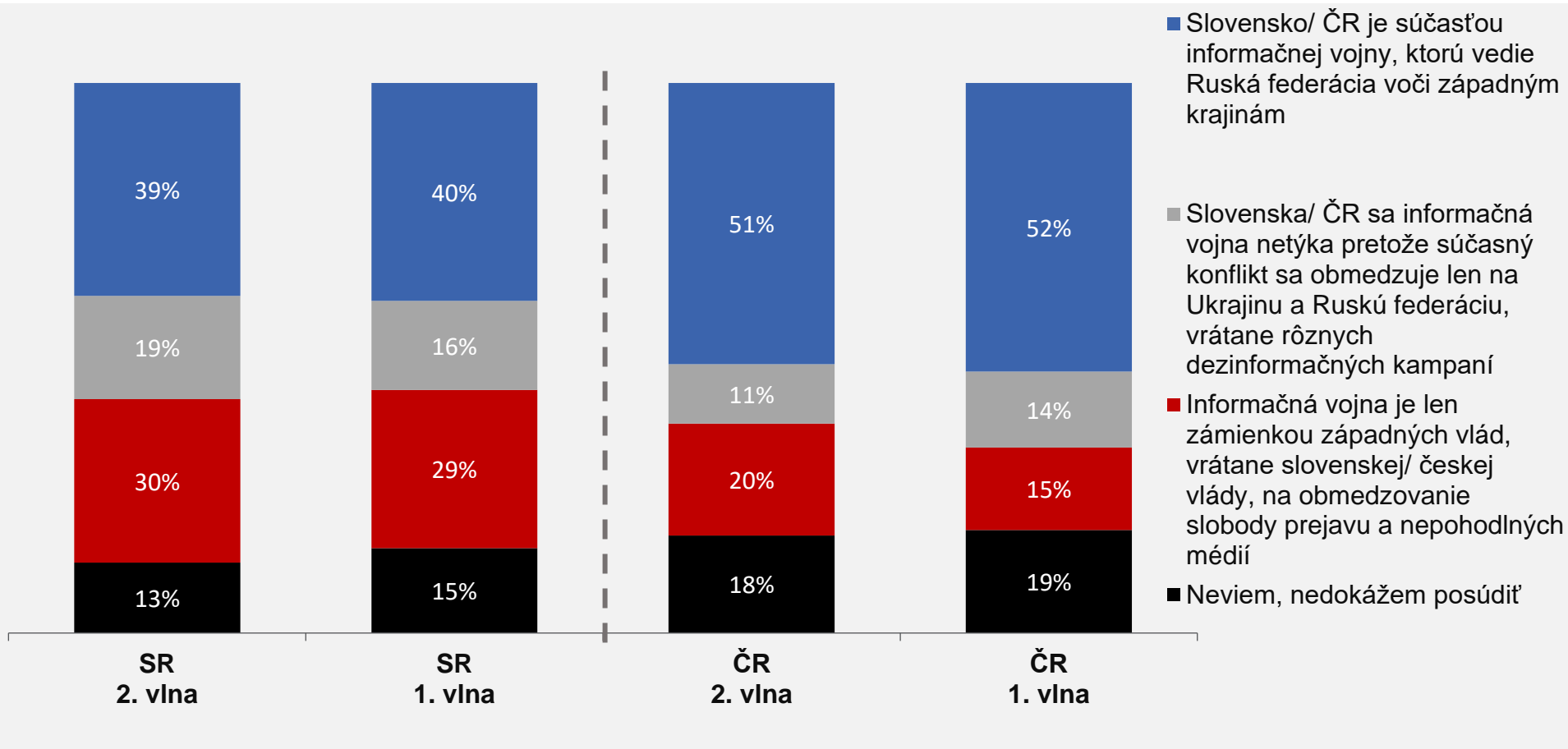
Pozn.: T2B = zúčenie odpovedí „určite áno“ a „skôr áno“.

Báza: populácia ČR = 1026, populácia SR = 1029

Otázka: Q3. Myslíte si, že sociálne siete zámerné zviditeľňujú a zosilňujú emocionálne a zároveň klamlivé príspevky?

VNÍMANIE INFORMAČNEJ VOJNY V ČESKU A NA SLOVENSKU

Občania ČR v porovnaní s minulým meraním o niečo častejšie uvádzajú, že informačná vojna je len zámienkou vlád k obmedzovaniu slobody slova. Na Slovensku vnímanie informačnej vojny zostalo oproti minulej vlne bez zmeny.

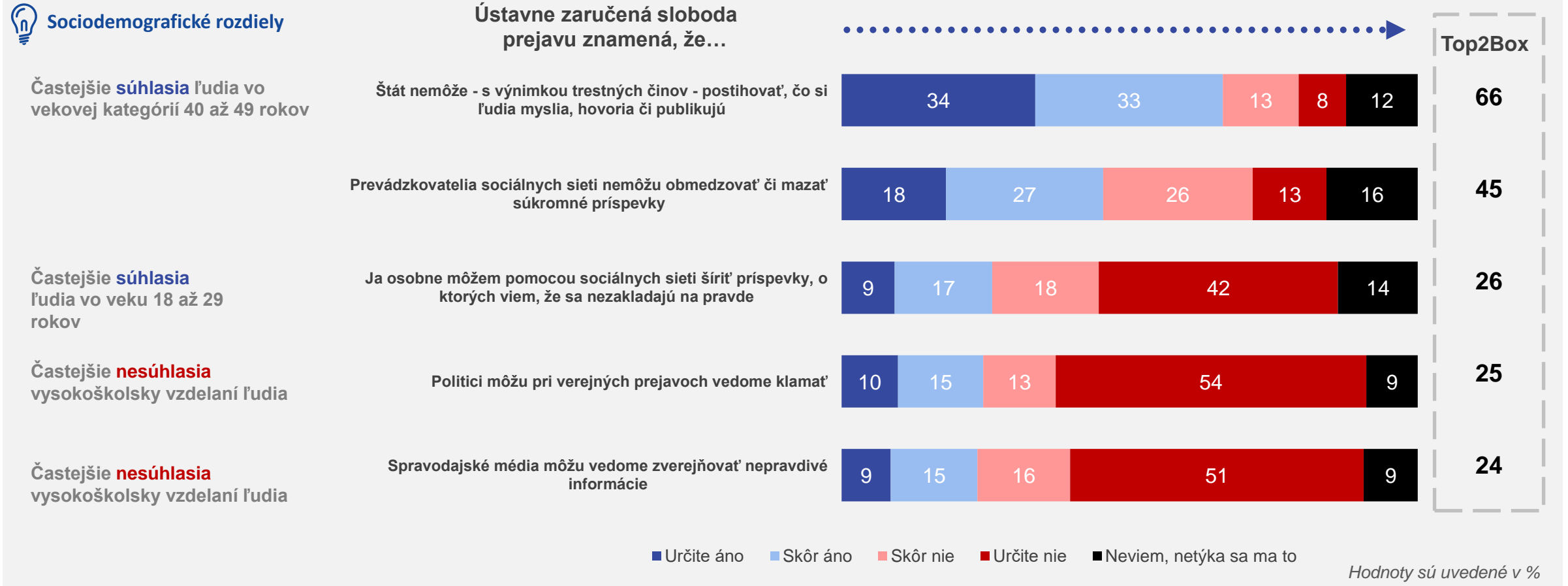
Sociodemografický detail

- Ľudia s **vysokoškolským vzdelaním** najčastejšie súhlasia s výrokom, že sú súčasťou informačnej vojny s Ruskom, a to tak v ČR (64 %), ako aj na Slovensku (51 %).
- Naopak **najstaršia veková kategória** 70 a viac rokov najčastejšie uvádza, že informačná vojna je len zámienkou k obmedzeniu slobody slova. V ČR s týmto výrokom súhlasí 32 % ľudí starších ako 70 rokov a na Slovensku 50 %.
- **Mladšie vekové skupiny** si častejšie myslia, že ich krajina je súčasťou informačnej vojny.

SLOBODA PREJAVU

VNÍMANIE ÚSTAVNE ZARUČENEJ SLOBODY PREJAVU: ČESKÁ REPUBLIKA

Podľa dvoch tretín Čechov ústavne zaručená sloboda prejavu znamená to, že štát nesmie – s výnimkou trestných činov – postihovať, čo si ľudia myslia, hovoria či publikujú.

Pozn.: T2B = zlúčenie odpovedí „určite áno“ a „skôr áno“.

Báze: populácia ČR = 1026

Otázka: Q4: Do akej miery podľa Vás nasledujúce výroky naplňujú ústavne zaručenú slobodu prejavu?

VNÍMANIE ÚSTAVNE ZARUČENEJ SLOBODY PREJAVU: SLOVENSKO

Štvrtina Slovákov súhlasí s tým, že ústavne zaručená sloboda prejavu znamená aj to, že môžu pomocou sociálnych sietí šíriť príspevky, o ktorých vedia, že nie sú založené na pravde.

Sociodemografické rozdiely

■ Určite áno ■ Skôr áno ■ Skôr nie ■ Určite nie ■ Neviem, nedokážem posúdiť

Hodnoty sú uvedené v %

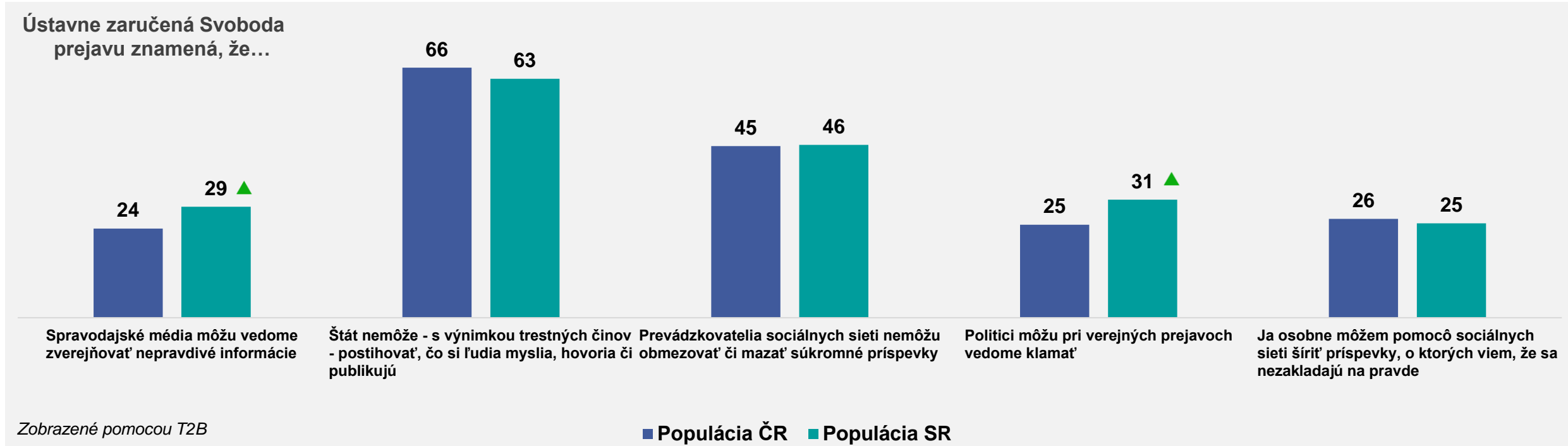
Pozn.: T2B = zlúčenie odpovedí „určite áno“ a „skôr áno“.

10 Báze: populácia SR = 1029

Otázka: Q4: Do akej miery podľa Vás nasledujúce výroky napĺňajú ústavou garantovanú slobodu prejavu?

VNÍMANIE ÚSTAVNE ZARUČENEJ SLOBODY PREJAVU: POROVNANIE ČR A SR.

Slováci si o niečo častejšie myslia, že ústavne zaručená sloboda slova umožňuje spravodajským médiám a politikom zámerne klamať či zverejňovať nepravdivé informácie.

Názor na informačnú vojnu a mazanie príspevkov na sociálnych sieťach

- S výrokom, že prevádzkovatelia sociálnych sietí nemôžu obmedzovať či mazať príspevky, **súhlasí približne jedna tretina** ľudí, ktorí si myslia, že **ČR/SR je súčasťou informačnej vojny** (ČR 37 %, SR 36 %), významne menej než celá populácia.
- Naopak **väčšina** ľudí, ktorí si myslia, že **informačná vojna je len zámienkou** vlád k obmedzovaniu slobody slova, s týmto názorom **súhlasia** (ČR 64 %, SR 64 %).

Pozn.: T2B = zlúčenie odpovedí „určite áno“ a „skôr áno“.

Signifikancia: ▲▼ Väčšia/menšia než populácia ČR/SR

11 Báza: populácia ČR = 1026, populácia SR = 1029

Otázka: Q4: Do akej miery podľa Vás nasledujúce výroky naplňajú ústavne zaručenú slobodu prejavu?